

Postanowienie z dnia 8 października 1998 r.

III KKO 3/98

Spór kompetencyjny między organami administracji publicznej a sądami powszechnymi nie może powstać w sprawach, które nie są sprawami cywilnymi w rozumieniu art. 1 KPC ani sprawami administracyjnymi w rozumieniu art. 1 KPA.

Przewodniczący SSN: Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Andrzej Wasilewski, Andrzej Wróbel (sprawozdawca), przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości Krzysztof Bogusz, przedstawiciel Departamentu Organizacji Skarbowej Ewa Zwolińska.

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym, po rozpoznaniu w dniu 8 października 1998 r. na posiedzeniu jawnym sprawy z wniosku Januarego S. o rozstrzygnięcie sporu o właściwość między Sądem Rejonowym [...] a Urzędem Skarbowym [...] w przedmiocie wydania rachunku za usługi.

p o s t a n o w i ł:

o d r z u c i ć wniossek.

U z a s a d n i e n i e

Powód January S. domagał się nakazania Henrykowi T. wydania rachunku VAT sporządzonego na dzień 30 stycznia 1996 r., obejmującego w swej treści wykonane na rzecz powoda roboty budowlane [...] o wartości 12.000 zł. W uzasadnieniu pozwu powód podał, że w dniu 24 lutego 1995 r. strony zawarły umowę o roboty budowlane, zgodnie z którą pozwany miał wykonać te roboty za wynagrodzeniem w kwocie 2.000 zł i na podstawie § 5 umowy w ciągu 7 dni od zakończenia robót miał przedłożyć powodowi do rozliczenia fakturę końcową, czego jednak nie uczynił mimo kilkakrotnych wezwań, dlatego powód odstąpił od wspomnianej umowy ze skutkiem na dzień 31 grudnia 1995 r. Następnie powód sprecyzował powództwo w ten sposób,

że domagał się od pozwanego wystawienia, a następnie wydania rachunku VAT o treści określonej jak w pozwie. Jako podstawę swego żądania wskazał przepis art. 395 § 2 KC i § 5 umowy z dnia 24 lutego 1995 r.

Sąd Rejonowy [...] postanowieniem z dnia 28 października 1997 r. [...] odrzucił pozew. W ocenie Sądu obowiązek pozwanego do wystawienia rachunku uproszczonego VAT ma charakter administracyjnoprawny, bowiem wykonanie robót budowlanych jest podstawą powstania obowiązku podatkowego, nie zaś źródłem zobowiązań w rozumieniu Kodeksu cywilnego. Obowiązek pozwanego do wystawienia faktury-rachunku VAT ma charakter obowiązku podatkowego i treść umowy cywilnoprawnej w żaden sposób obowiązku tego nie może modyfikować. Do stosunku administracyjnoprawnego, jakim jest stosunek między podatnikiem a organem podatkowym, nie mają też zastosowania przepisy Kodeksu cywilnego. Ogólny obowiązek wystawiania rachunków stwierdzających wykonanie usługi nakłada na osoby wykonujące usługi przepis art. 37 ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz.U. Nr 27, poz. 111 ze zm.), lecz z dyspozycji tego przepisu nie można konstruować roszczenia o charakterze cywilnoprawnym.

Powód w piśmie z dnia 6 marca 1998 r. do Urzędu Skarbowego [...] domagał się wydania decyzji nakazującej pozwanemu wydania rachunku na kwotę 12.000 zł celem rozliczenia podatku i odliczeń za 1996 rok. Dział Kontroli Podatkowej Urzędu Skarbowego [...] w piśmie z dnia 16 lipca 1998 r. wyjaśnił, że powód w 1996 r. nie uiścił żadnej zapłaty za wykonaną usługę, w związku z tym sprawa ta nie może być przedmiotem postępowania karno-skarbowego. Ponadto stwierdził, że zgodnie z art. 87 § 1 Ordynacji podatkowej podatnicy prowadzący działalność gospodarczą obowiązani są na żądanie usługobiorcy wystawić rachunek potwierdzający wykonanie usługi.

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym zważyło, co następuje:

W orzecznictwie Kolegium Kompetencyjnego przy Sądzie Najwyższym utrwalił się pogląd, że negatywny spór kompetencyjny między organem administracji publicznej a sądem powszechnym powstaje wówczas, gdy sąd odrzuci pozew po przyjęciu niedopuszczalności drogi sądowej, a organ administracji publicznej, stwierdzając swoją niewłaściwość, zwróci podanie wnoszącemu z pouczeniem, że w sprawie właściwy jest sąd lub umorzy postępowanie, jeżeli stwierdzi swą niewłaściwość po

wszczęciu postępowania w sprawie. Z wykładni systemowej uwzględniającej zamieszczenie przepisów o rozstrzygnięciu sporów kompetencyjnych w Kodeksie postępowania administracyjnego wynika ponadto, że spór o właściwość między organami administracji państwowej a sądami powszechnymi może powstać w sprawach, które są sprawami cywilnymi w rozumieniu art. 1 KPC lub sprawami administracyjnymi w rozumieniu art. 1 KPA. Tymczasem w niniejszej sprawie powód żądał wydania decyzji zobowiązującej pozwanego do wydania faktury-rachunku VAT, lecz organ skarbowy trafnie uznał to pismo za wniosek o wszczęcie postępowania karnego skarbowego i po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego odmówił wszczęcia tego postępowania. Obowiązek usługodawcy wystawienia na żądanie odbiorcy usługi faktury albo rachunku stwierdzającego wykonanie usługi jest bowiem obowiązkiem ciążącym na usługodawcy z mocy prawa (art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych Dz. U. Nr 27, poz. 111 ze zm.; art. 87 § 1 Ordynacji podatkowej), którego niewykonanie jest zagrożone karą grzywny (art. 102 § 1 ustawy karnej skarbowej z dnia 26 października 1971 r. – jednolity tekst: Dz.U. z 1984 r. Nr 22, poz. 103 ze zm.). W związku z tym należy stwierdzić, że w sprawie o nakazanie usługodawcy wystawienia i wydania usługobiorcy rachunku uproszczonego VAT negatywny spór kompetencyjny nie powstaje, gdy po odrzuceniu przez sąd powszechny pozwu po stwierdzeniu niedopuszczalności drogi sądowej organ skarbowy, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego z udziałem stron, stwierdza, że sprawa ta nie może być przedmiotem postępowania karno-skarbowego. Zgodnie bowiem z art. 3 § 2 KPA przepisów Kodeksu nie stosuje się do postępowania w sprawach karnych skarbowych, a zatem wydanie przez organ skarbowy jakiegokolwiek rozstrzygnięcia w tej kwestii nie mogłoby spowodować powstania sporu kompetencyjnego, ponieważ sprawa załatwiana w tym trybie nie jest sprawą administracyjną w rozumieniu art. 1 tego Kodeksu.

Biorąc powyższe pod rozwagę Kolegium Kompetencyjne orzekło jak w sentencji.

=====